

LES CORRANDES DE CAMALLERES

Cançons improvisades d'humor, sàtira i crítica

Xavier Roviró i Alemany
(Grup de Recerca Folklòrica d'Osona)

Detall d'en Carolino cantant una corranda a la residència d'avis.

He escrit ja en diverses ocasions mots sobre el corrandista Carolino però en aquest número de CARAMELLA em sembla que hi haig de tornar a insistir. No vull parlar de la tècnica d'en Carolino ni de la seva vida sinó explicar el fet folklòric de cantar corrandes, de la facilitat d'improvisar que té i els temes més recurrents que surten a les seves corrandes. Sovint usa la sàtira per posar al descobert secrets coneguts i la crítica per censurar o mostrar els defectes, molt sovint rebent els polítics. Ningú el pot rebatre per molest que se senti si no ho fa amb una altra corranda.

Els Camallaires de Folgueroles som un grup força nombrós i heterogeni que solem cantar només al poble i sols per Pasqua, després de pocs assajos alguns dissabtes abans de la festa. Les lletres de les cançons que

cantem solen ser escrites per algun membre del grup i la música és, ben sovint, una tonada ja coneguda. Cada any, però, cantem una cançó amb lletra de Verdaguer com a homenatge al nostre poeta. Solem anar vestits amb camisa blanca, faixa i armilla negra, barretina musca i espardenyas de set betes els homes, i les dones amb camisa, armilla, espardenyas i faldilla florejada. També portem un penó de l'Ateneu de Folgueroles que ens identifica i una cistella. A la cistella hi posem els ous i els euros que després serviran per anar a fer un bon dinar la setmana a sobre. Tot plegat fa força goig.

Era el diumenge de Pasqua (4 d'abril de 2010) un dia plujós i gris, però malgrat això, a les vuit del matí, sota paraigües, tota la colla de camallaires, com cada any, començarem la passejada pel poble per cantar cançons i corrandes de camalleres. El grup, xics i grans amb

nombre de gairebé una quarantena, anava acompanyat per dues guitarres, tres flabiols amb tambor i un acordió. L'últim lloc on fèrem la cantada fou davant la parròquia a la sortida de la missa del migdia. Hi havia molt de públic fent un semicercle davant el nostre grup. La gran majoria del públic assistent era folguerolenc i esperaven amatents les camalleres. Tots i cada u del públic es preguntava a qui li tocava el rebre aquest any, a qui li dedicaria en Carolino una corranda? I en Carolino no va decebre a l'expectativa. Aquest dia anava fi, durant el matí ja havia cantat un centenar de corrandes repartides en diversos llocs del poble i arribava a plaça en plena forma.

Al costat de l'església en va descabdellar quaranta quatre una darrera l'altra havíem començat, però, cantant unes quantes camalleres refe-

rides a la Pasqua, a les flors, als ocells, a les noies, a l'alegria, a la festa i a la primavera; tal com férem a cada parada. Després vingué la introductòria de les corrandes: *Escolteu corrandes / de coses viscudes / i d'altres tingudes / per un gran secret. / Aquell que es molesti / que no s'hi enfadi / i aquell que li agradi / rigui sens parar, / que avui essent caramelles, / ben net i clar / volem dir en corrandes / allò que ens plaurà. / Ben net i clar / sens molestar / que la corranda / va a començar.* I ja en Carolino va començar a enfilat les corrandes una a una. Mentre la colla de camallaires cantàvem la tornada (*Oidà oidà, ompliu-nos la cistella. Oidà, oidà, per poguer anar a brenar*) el nostre corrandista rumiava la propera.

Va començar amb un parell de quartetes de salutació i presentació:

1
Un altre any les caramelles
hem cantat amb il·lusió
ompliu-ens a bé la cistella
que ningú ens don subvenció.

2
El matí aquest de pasqua
el temps ens ha fet punyeta

i aquí no veureu ningú
que vagi amb espartenyeta.

Després en vingueren unes quantes sobre la crisi que patim i els polítics que suportem. Ben sovint aquest tipus de corrandes ja les porta més o menys rumiades de casa i li serveixen de coixí per si la inspiració li fallés:

3
En passem temps de defici
i sembla que vol durar
els pobres trobem la crisi
els rics en senten parlar.

4
No cal a aquestes alçades
que estrenyem el cinturó,
si no fem cap *re* a la panxa
no farem cap *cagaió*.

5
Sort que el govern ens anima:
que la fe no es pot perdre.
I si encara rellisquem
és ben bé amb la seva merda.

6
Diuen que és un bon polític
el que no es creu el que ha dit,
i si l'*abutxeigen*¹ gaire
saber fer a tomar amb el dit.

7
I va bé i va malament
l'IVA volen pujar
perquè els pocs que encara compren
així es *'cabin* d'arruinar.

8
Per no pagar les pensions
té el govern bons acudits,
si és que la gent treballin
fins que quedin resclosits.

9
El jovent tot a l'atur,
no hi ha feina per canaia,
n'hi ha prou que amb una casa,
treballi l'avi i la iaia.

10
Les empreses que en quedin
es posaran a les modes
i faran aparcaments
per les cadires de rodes.

11
S'ha de treballar per viure
i qui pugui ho pot fer,
però aquells que no treballen
són els que viuen més bé.

12
Abans en feien les eres
i eren per treballar,
i ara diu que en fan un ERO
i es veu que és per parar.

13
En Zapatero sap fer esclòps
en Rajoy els fa petar,
i a Catalunya en Montilla
pel darrera es deixa dar.

14
L'estatut de Catalunya
és assumpte dels peluts
i ens el donaran el dia
que a Madrid estiguin tuts.

15
Ens daran financiació,
s'hauran acabat els cristos,
la podem anar a buscar
amb una caps de mistos.

16
A.hi ha encara qui es pensa
que som país avançat,
cau aquí una nevadeta
i tot déu queda parat.

17
Varen caure moltes torres.
I quina casualitat,
no en va caure cap d'aquelles
que en diuen de la MAT.²

MONTSE ROCADAMBOSCH

Trobada de caramelles
a Vilanova
de Sau (2006).

El tema sexual és força present en moltes de les corrandes, no podia ser una excepció en la cantada de pasqua d'enguany. El món del sexe, de l'erotisme i de la qüestió carnal té un vocabulari tan ric i el tema dóna per tan, que permet trobar versos i fer rimes més fàcilment que amb altres camps. Tot i això ha estat de les vegades que el tema sexual l'ha tractat menys.

18
Els que som de Folgueroles
ens diuen folguerolencs
i quan ens venen foguerades
solem fer nenes i nens.

19
Les dones amb els seus forats
compleixen les seves fites,
per darrera es ventilen,
per davant reben visites.

20
Als homes ens feren justos,
i de apretats bastant,
lo què no ens va quebra³ a dintre
a tots ens penja al davant.

Les corrandes més nombroses són les crítiques que sol dirigir a l'alcalde en particular, a algun regidor i a l'ajuntament. L'alcalde actual de Folgueroles Carles Baronet (independent) és un dels camallaires de la colla i el regidor d'obres Miquel de can Guillé (de Convergència) és el director del cor parroquial. Hi havia pocs regidors entre el públic, potser tenien por (això és una suposició sense contrastar), de ser burlats pel corrandista però si

que hi havia en Lluís Rainé (d'Esquerra).

21
El ballet de Folgueroles
amb flabiol se sol tocar
quan l'ajuntament el toca
els veïns hem de pagar.

22
Per tot ens cobren impostos
i cobren pel cantó alt,
ja només falta que ens cobrin
per fer-ne l'acte sexual.

23
I si per això ens cobraven
seria un xic avorrit,
hauríem de fotre els quiquis
amb l'alcalde a dintre el llit

24
Nostres galls d'ajuntament
quan no es foten pallissa,
en Baronet canta aquí
i en Guillé canta a missa.

25
Tots dos canten molt bé
tenen veu de meravella
i per poder-la cuidar
van xumant de la mamella

26
En Baronet quan en xuma
no fa gaire rebombori
diu que n'hi varen ensenyar
les noies d'allà a can Bori⁴.

27
Baronet quan no siguis alcalde
ves a saber què t'espera,
o bé et deixarà la dona
o et faràs de l'altra acera⁵.

28
Allà hi ha en Quel Guillé,
a la brigada don turment,
i sempre busca un forat
per omplir-lo de ciment.

29
Allà hi tenim en Rainé
el veig d'aquí molt lentament
però segur que és el darrer
que hi ha allà a l'ajuntament.

30
Si a Folgueroles hi ha xatos
l'ajuntament se'n fan capaços
al vespre obren els llums
quan ja ens hem fotut de nassos.

31
Ara que hi ha poca feina
l'ajuntament ha decidit
fer un polígon⁶ que ocupi
mitja plana d'aquí Vic.

La part més esperada és quan es dirigeix cap al públic observant als assistents i llavors dedica corrandes a qui ell li sembla bé. És la part més enginyosa de la cantada ja que cada quarteta se l'ha d'inventar en el moment precís que la canta, no pot portar-la pensada, se l'ha d'anar imaginant mentre els camallaires cantem la tornada.

32
Ara jo aniré enrarrera
ara jo aniré endavant⁷,
i ara aquí en vull empenyar-ne
a en Ramon i a en Quel
[Marxant⁸.

33
Ara m'he equivocat
i ho diré tot cantant,

LA CASETA DEL PLATER

CRÒNIQUES MUSICALS DEL PAÍS INVISIBLE

Bloc d'actualitat musical d'ací i d'allà:

<http://blocs.mesvilaweb.cat/frechina>

Grup de camalleres cantant a la plaça a la sortida de missa.

ells no en són en Quel i en Mon
ells en són els dos Joans⁹.

34
Hi ha qui té economia
i el té en un nivell molt alt
i aquest seria precís
en Quel d'allà cal Endalt.

35
En Ramon del Gudiol¹⁰
aquí està un xic encongit,
però faria molta feina
amb una dona a dintre el llit.

36
Diuen que el que és bonic
diu que l'amor se'ls hi posa,
però tu has posat el cul
al damunt d'aquesta llosa¹¹.

37
A hi ha qui en toquen de tort
a hi ha qui en toquen de dret,
però el que toca més *de frente*
és en Pepet de can Trompet¹².

38
En Pepet en toca el matí
i també amb la serena,
però quan en toca més bé
és tocant la Magdalena¹³.

39
A aquesta rossa li canto
a aquesta rossa diré
que segur que n'és la sogra
d'en Lluís d'allà a can Bover¹⁴.

40
Ara jo aquí he cantat
i he fet un xic el baboia,

no és la sogra d'en Bover
és sogra d'aquesta noia.

41
A hi ha qui serrant les vaques
potser ja en tenen prou,
aquí a hi tenim la Carme¹⁵
i ella diu que serra el bou.

42
Allà hi tenim en Joan¹⁶
ell és de la vena anxa
ell treballa amb el Vol Ras
i se li ha encetat la panxa.

Jo estava al seu costat, seguint les seves passes com una ombra, enregistrant totes les corrandes i em va semblar que volia continuar cantant a altres assistents de la nombrosa rotllana que s'havia format a la plaça, però s'adonà que començava a ser massa tard i que la gent ja feia cara de tenir gana. Les seves corrandes havien durat gairebé vint minuts i ja era un quart de tres de la tarda. Va decidir plegar.

Les dues últimes corrandes van ser de comiat però encara ho va aprofitar per fotre l'última espurna de crítica.

43
Haurem d'acabar corrandes
haurem d'acabar-ne els mots,
perquè aquí en poca estona
ja us he tocat els pebrots.

44
Que tingueu molt bona Pasqua
paciència i anar fent,

lo que no ens fot el govern
ja ens ho fot l'ajuntament.

Notes

1. 'Escridassen'.
2. El terme de Folgueroles està molt afectada per la MAT.
3. 'Cabre'.
4. La dona de l'alcalde és una de les filles de can Bori.
5. Dos alcaldes de Folgueroles, quan van plegar, tots dos es van separar de la seva dona, l'un es va ajuntar amb un amic i l'altre amb una amiga .
6. Actualment hi ha una gran polèmica per la construcció d'un macro polígon.
7. Això ho cantava mentre s'anava acostant a dos vells que hi havia a primera fila.
8. De seguida s'adonà que s'havia confós d'avis.
9. Els dos avis es diuen Joan.
10. En Ramon és pagès, molt estimat al poble, de certa edat, petit d'estatura i solter.
11. Ho cantava a una noia que estava asseguda sobre una llosa de la plaça.
12. En Josep de can Trompet és un avi que fa una temporada que es despista sovint.
13. La Magdalena és la dona d'en Pep.
14. Mentre cantàvem la tornada aquella dona li diu que s'havia equivocat i que era la sogra d'una altra.
15. La Carme és la mestressa de Serrabou, una de les masies més importants de la plana de Vic.
16. Entre el públic hi havia en Joan Segalés, actor de Vol Ras, que en aquells moments tenia les mans posades sobre la panxa.